

COOL, August (Sint-Niklaas 28 augustus 1903 – Beigem 7 januari 1983).

Werd geboren als jongste telg in een arbeidersgezin met twaalf kinderen. Zijn vader was metser en geëngageerd in het christelijk verenigingsleven. Na een diploma te hebben gehaald aan de Sint-Antoniusberoepsschool in zijn geboortestad ging Cool begin 1919 aan de slag als technisch tekenaar bij het metaalconstructiebedrijf Nobels aldaar.

De jonge Cool was zeer Vlaamsgezind en naar eigen zeggen een militant lid van De Vlaamsche Kerels, een Vlaams-radicalen vereniging die van 1919 tot 1921 in de geest van de Frontpartij in Sint-Niklaas actief was. Vader Cool was hiermee niet zo gelukkig en na overleg met zijn oudste zoon, de franciscaanse minderbroeder Anicetus Cool, zond hij August naar Limburg waar deze op 15 augustus 1921 begon te werken in de Ateliers Sainte-Barbe in Eisden. Hier werd hij door zijn broer pater Anicetus dadelijk ingeschakeld in de beginnende christelijke sociale actie. Blijkbaar viel hij er in gunstige zin op, want Mgr. Pieter J. Broekx stuurde hem in december 1922 naar de pas opgerichte Sociale Hogeschool te Heverlee waar hij terecht kwam naast Paul-Willem Segers, Oscar Behogne, Fernand Tonnet, Jacques van Buggenhout, Jules Coussens, Arthur Bertinchamps en anderen. Deze eerste lichting wordt ook wel eens 'het wonderjaar' genoemd omdat velen onder hen later een belangrijke rol speelden in de christelijke arbeidersbeweging en/of de nationale politiek. In juli 1924 studeerde Cool af met grootste onderscheiding en een eindverhandeling over *De toestand der mijnarbeiders in de Limburgsche koolnijverheid*.

Tijdens zijn studies werd Cool in het kader van een stage werkzaam op het gewestelijk sociaal secretariaat te Beringen. Zo kwam hij in contact met de ellende van de kleine man in Limburg en met de moeilijkheden van de Vlaamse en andere gastarbeiders in Wallonië. Het was in deze periode dat Cool voor zichzelf de definitieve band maakte tussen Vlaamse en sociale beweging. In een toespraak uit oktober 1923 lezen we dat "het in Vlaanderen onmogelijk is sociale werker te zijn, zonder tevens Vlaamsgezind te zijn en ook het omgekeerde: men kan onmogelijk flamingant zijn zonder tevens sociaal te voelen en te denken; of beter zonder democraat te zijn. In Vlaanderen is de sociale beweging en de Vlaamse beweging vergroeid tot één omdat ze allebei de volledige volksverheffing tot doelwit

hebben." Deze uitspraak bleef typerend doorheen heel zijn loopbaan, ook al kwam het Vlaamsgezinde aspect steeds minder uitdrukkelijk op de voorgrond naargelang hij een steeds belangrijker nationale figuur werd.

Kort na het behalen van zijn diploma begon de jonge Cool aan een blitzcarrière in de christelijke vakbeweging. In januari 1925 werd hij propagandist voor Limburg van de Centrale der Vrije Mijnwerkers (CVM), in 1928 Vlaamse secretaris van de CVM en eind 1929 voorzitter van het Provinciaal Vakverbond Limburg. Als Limburgs propagandist van de CVM kreeg hij van zijn voorzitter Jacques van Buggenhout opdracht, in Luik, Charleroi, de Voerstreek en de Oostkantons vergaderingen te gaan houden voor de talrijke Vlamingen en de andere niet-Franstalige arbeiders die daar woonden. Hij ging er samenwerken met de enkele paters die voor de zielzorg van de ingeweken werklieden verantwoordelijk waren. Als Vlaams secretaris van de Centrale zorgde hij ervoor dat er een Vlaamse onderafdeling in Wallonië kon werken en dat er Vlaamse vakbondspropagandisten kwamen. Cool was tevens een actief medewerker van **Broederbond**, de vereniging van Vlamingen in Wallonië. In het blad van de vereniging schreef hij onder het pseudoniem van Lieveken geregeld over actuele zaken.

Op 1 juli 1932 werd Cool naar Brussel geroepen om algemeen secretaris van het **Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV)** te worden. Op korte tijd ont-popte hij zich ook op dit niveau tot een begeesterend propagandist, een vindingrijk organisator en een ervaren, pragmatisch onderhandelaar. Als geëngageerd gelovige was Cool ook een kind van zijn tijd die overtuigd was van de corporatistische opvattingen van de katholieke sociale leer en sympathie had voor katholiek geïnspireerde autoritaire regimes zoals in Oostenrijk en Portugal. Deze opvattingen en de overtuiging dat het behouden van de ACV-machtspositie in Vlaanderen enkel mogelijk was door zich aan te passen aan het bezettingsregime maakten van Cool een van de sleutelfiguren in de discussie binnen het ACV tussen voor- en tegenstanders van voortzetting van de syndicale activiteiten tijdens de bezetting. Tijdens deze letterlijk verscheurende discussie groeide Cool uit tot de leider van de hoofdzakelijk uit Vlamingen bestaande groep die voorstander was van samenwerking met de bezetter; een samenwerking die overigens geen vol jaar duurde.

Alhoewel hij daarom voor sommige Waalse ACV-leiders ook na de oorlog onaanvaardbaar bleef, werd hij op 15 oktober 1946 tot nationaal voorzitter van het ACV verkozen. Hij zou deze functie blijven uitoefenen tot eind 1968, toen hij met pensioen ging. In deze periode groeide Cool uit tot een van de belangrijkste persoonlijkheden van ons land. Als ACV-voorzitter vervulde hij talrijke maatschappe-

lijke functies op het sociaal-economische maar ook op het culturele vlak zoals in de raad van beheer van de Katholieke Universiteit Leuven. In deze periode werd hij ook enkele malen geconfronteerd met uitgesproken communautaire spanningen zoals tijdens de **Koningskwes**tie, de stakingsbeweging tegen de Eenheidswet en de Leuvense kwes

tie (onderwijs). Cool trachtte hierbij steeds de Vlaams-Waalse verzuchtingen te verbinden met het belang van de Belgische unitaire natie. In die zin was hij een echte Belgische staatsman. Op zijn actief moet ook worden geschreven het initiatief tot oprichting van een Vlaams weekblad in toenmalig Belgisch Kongo, een weekblad waarvan hij de mogelijkheden ter plaatse naging en dat in juli 1951, onder de titel *De Week* en in samenwerking met *Het Volk*, voor het eerst verscheen.

Ook na 1968 bleef Cool zeer actief op alle mogelijke terreinen. Hij werd naast Segers een éminence grise van de christelijke arbeidersbeweging en de **Christelijke Volkspartij (CVP)**. In 1973 werd hij tot minister van staat benoemd.

LITERATUUR: L. Hancké, 'August Cool', in *Travailleurs? De toekomst der arbeidersbewegingen in België*, 1968, p. 133-148; – J. Florquin, *Ten huize van...*, VII, 1971; – G. Leemans, *Het ACV en de nieuwe sociale en syndicale ordening onder de bezetting 1940-1941*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1990; – J. Mampuy, 'De christelijke vakbeweging', in E. Gerard (red.), *De christelijke arbeidersbeweging in België 1891-1991* (Kadoc-Studies, nr. 11, II, 1991), p. 147-271; – P. Pasture, *Kerk, politiek en sociale actie. De unieke positie van de christelijke arbeidersbeweging in België 1944-1973*, 1992.

GASTON DURNEZ* EN JOZEF MAMPUYS